

HOLOKAUSZT

A Koncentrációs táborok **1933-tól épültek**,
de ekkor még "csak" **büntető táborként**, börtönként működtek,
ahová a nácik ellenségeiket, az antifasisztákat, kommunistákat,
szociáldemokratákat stb. különítették el.

1939-ben 6 táborban 20 000 német foglyot tartottak őrizetben
pl. Dachauban, Buchenwaldban, az Anschluss után
Mauthausenben.

A nácik 1939-ben, Lengyelországban találkoztak először nagy lélekszámú zsidó közösséggel, itt 3 millió lengyel zsidó élt. Ekkor még nem volt konkrét terv a „zsidókérdés megoldására”.

A zsidó lakosságot összeírták, gettókba tömörítették, sárga csillagot kellett viselniük és megfosztották őket legalapvetőbb emberi jogaitól is.

Mindennaposak voltak a pogromok, a kegyetlenkedések. Ekkor merült fel újra a zsidók kitelepítésének a gondolata Madagaszkár szigetére, ahol német főkormányzó irányításával zsidó államot hoztak volna létre.

A Szovjetunió megtámadása után újabb nagy lélekszámú zsidó közösség került német megszállás alá. A szovjet hadsereg megállapítása szerint **az Einsatzgruppe Kijevben két nap alatt 100 000 zsidó lakost gyilkolt le.** A náci Németország 1941-től kezdte meg a deportálásokat.

A zsidóságot elsősorban a Lengyel Főkormányzáság területére összpontosították. A zsidók Európából történő elszállításáról, illetve megsemmisítéséről - az **Endlösungról**, a zsidókérdés „**végleges megoldásáról**” – az **1942. január 20-i „wannseei konferencia”** döntött, amelyet **Reinhard Heydrich**, a Birodalmi Biztonsági Főhivatal vezetőjének hivatalában tartottak.

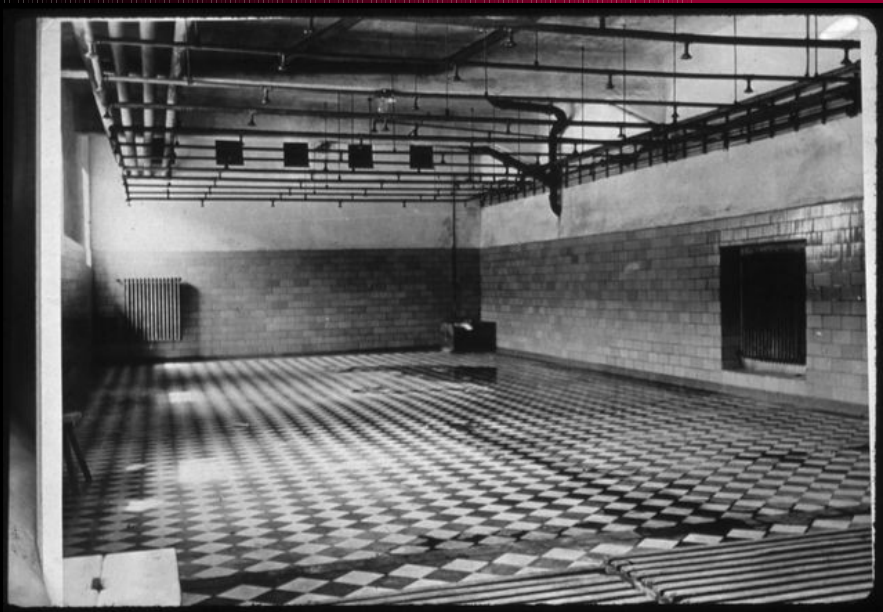

A határozat mintegy **11 millió zsidó keletre telepítését tűzte ki célul.** Eközben a német hadseregcsoportok mellé rendelt különítmények (Einsatzgruppe) tömegesen végezték ki az elfoglalt keleti területek zsidó lakosságát – 1941 novemberéig 270 000 embert.

A tervek szerint a nemek szerint szétválasztott kitelepítetteket kényszermunkára fogják, előre **számolva természetes pusztulásukkal**.

A wannsee-i konferencia nem talált választ arra a kérdésre, hogy mi legyen az esetleges túlélőkkel, az öregekkel, a kiskorúakkal, a munkaképtelenekkel. 1942-ben megtalálták a "megoldást":

A háború utáni történetírás szerint Treblinkában 10 gázkamrát és 1 krematóriumot építenek fel.

Wannsee

Az első megsemmisítő táborok 1942 tavaszától működtek és a Lengyel Főkormányzóság területén jöttek létre. A következő években Európa egész német fennhatóság alatt álló területéről rendszeressé váltak a deportálások a leghírhedtebb megsemmisítő táborokba:

Treblinka, Sobibor, Majdanek, Belzec, Auschwitz.

A történetírás jelenlegi mainstream-je szerint legnagyobb és leghírhedtebb haláltáborban, **Auschwitzban naponta 6000, 1942 és 1944 között összesen 3 millió embert gyilkoltak meg.**

A zsidók „szervezett” ellenállása közül kiemelkedik a varsói gettólázadás (1943, április-május).

Varsóban kb. 400 000 zsidó élt, többségüket Treblinkába szállították. Később a megmaradt 60 000 zsidó deportálását is elrendelték.

Erre tört ki az elkeseredett és reménytelen felkelés, mely a gettó teljes megsemmisítésével végződött.

- Néhány nyugati országban a helyi lakosság szolidaritást vállalt a zsidósággal.
- Franciaországban a deportálást a francia lakosság nyomására felfüggesztették, az itt élő zsidóság 75-80 %-a megmenekült.
- Amszterdamban általános sztrájk tört ki a zsidókat sújtó intézkedések miatt, de ez nem tudta megmenteni az itt élő zsidók többségét.
- Dániában mindössze 8 000 zsidó élt, 90 százalékukat a dán ellenállás megmentette, csónakokon Svédországba menekítették őket.
- Olaszországban nem volt antiszemita fasizmus, bevezették ugyan megkülönböztető intézkedéseket, de a deportálásokat az általuk megszállt francia és balkáni területekről sem engedélyezték. A zsidók elhurcolása csak a német megszállás után kezdődött el, a túlélők aránya 75-80 % volt.
- Finnország szintén nem volt hajlandó kiszolgáltatni polgárait.

A történetírás jelen állása szerint Közép- és Kelet-Európában 1945-ig az európai zsidóság felét, kb. 5,6 millió főt öltek meg. A trianoni Magyarország területén kb. félmillió, ebből **Budapest 250 ezer magyar zsidó lakott.**

A német megszállásig (1944 március) **négy zsidótörvényben korlátozták** a zsidóság jogait (1938. május, 1939. május, 1941. augusztus, 1942. szept.). A németek még ezekkel a korlátozásokkal is elégedetlenek voltak, de **a sárga csillag viselését célzó német követelést a Kállay-kormány visszautasította.** 1944 tavaszáig **a magyarországi zsidók helyzete jobb volt,** mint a többi csatlós országban. A tragikus fordulat a német megszállás után (1944. március) következett be. Európa más országaiban és Magyarországon is megjelent Adolf Eichmann csapatával, hogy a magyar vezetéssel együttműködve kivitelezze a deportálást.

Zsidóellenes korlátozó intézkedéseket hoztak létre:

- pl. **a sárga csillag viselése.**
- A program pontos kidolgozásában Eichmann mellett részt vettek a magyar kormányból **Endre László és Baky László** államtitkárok

Először a falvak és kisvárosok zsidó lakóit gyűjtötték össze, majd miután értéktárgyaikat elszedték, a közeli nagyobb városokban, megyeszékhelyeken lévő gettókba szállították őket. A gettót néhol a **városok zsidónegyedében**, téglagyárakban vagy a **szabad ég alatt** hozták létre. Innen – vasúti eszközök biztosítása, precíz menetrendek megszervezése után - megkezdődhetett a bevagonírozás, majd a szerelvények indítása Auschwitz felé. A siker érdekében pontos utasításokkal látták el a gettóközpontok polgármestereit, meghatározták a magyar csendőrség feladatait. A németeknek nem volt elég emberük a deportálások lebonyolítására, ezért nélkülözhetetlen volt számukra a magyar karhatalom és adminisztráció segítsége.

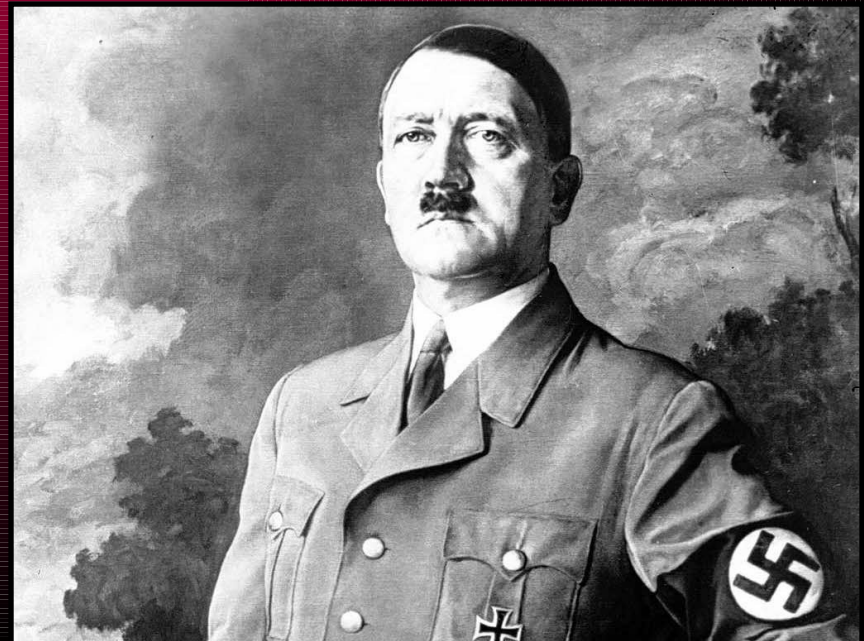

1944. július elejére Veessenmayer jelentése szerint Magyarországról 437 402 főt deportáltak.

Az áldozatok nem tudták, hogy milyen sors vár rájuk. Azt hitték, németországi vagy magyarországi mezőgazdasági munkára viszik őket.

Horthy márciusi klessheimi tárgyalásán valóban megígérte Hitlernek, hogy 100 000 magyarországi „zsidó munkást” bocsát rendelkezésére a német háborús erőfeszítéseinek támogatására.

Ez az ígéret meg is könnyítette Eichmann dolgát.

A magyar lakosság vidéken általában passzívan szemlélte zsidó honfitársai megalázó elkülönítését és elhurcolását. Sem a zsidók, sem a magyar lakosság nem volt tisztában, mi vár a deportáltakra, így a németek és a magyar karhatalom gyorsan, ellenállás nélkül tudta végrehajtani terveit.

1944. májusától hat héten át **naponta legalább 10 000 ember** hagyta el hazáját marhavagonokba zárva.

Horthy 1944 július elején, amikor a budapesti zsidóságra került volna a sor, leállította a deportálásokat.

Döntését motiválta: a külföldi és hazai tiltakozások (a svéd király, Roosevelt, a Vatikán), a táborból megszökött két rab által készített ún. Auschwitz-i jegyzőkönyv megismerése, a szövetségesek normandiai partraszállása és a szovjet offenzíva.

1944. október 15-éig újabb deportálásokra nem került sor.

Szálasi Ferenc hatalomra kerülése után, **1944. októberében Veessenmayer** követelésére beleegyezett **50 000 munkaképes zsidó férfi** átadásába a német birodalom területén teljesítendő munkaszolgálatra.

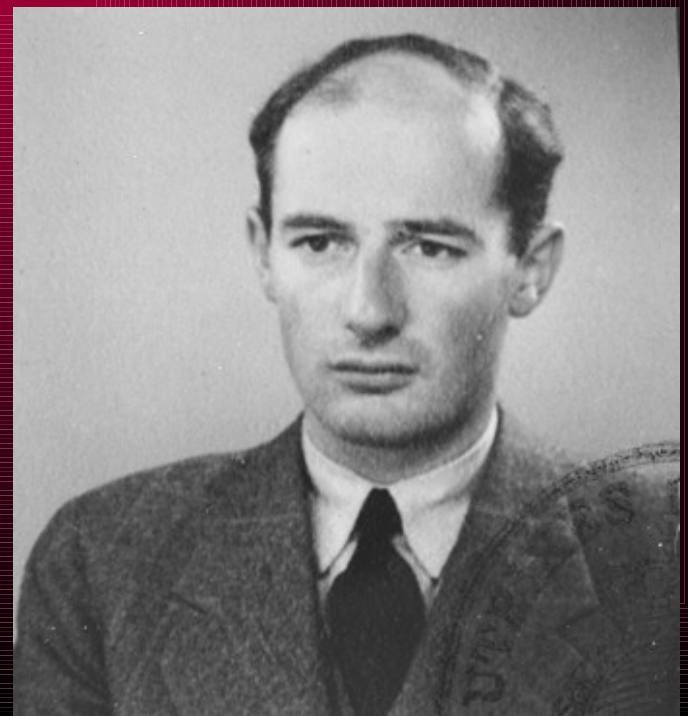
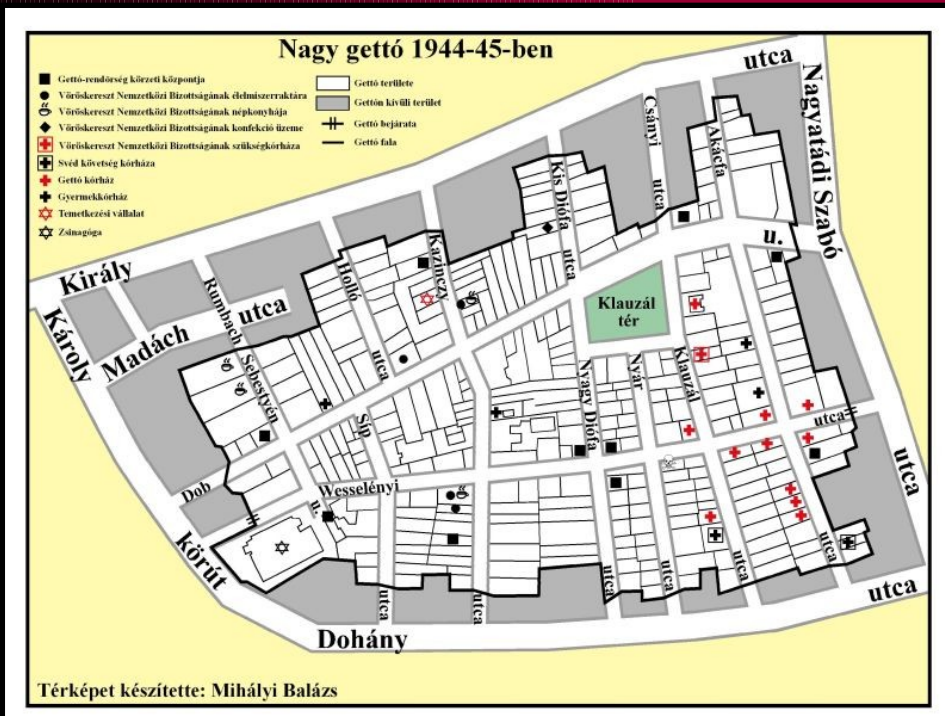
Egyes becslések szerint összesen **50–70 000 fő** mindkét nembeli ún. „**kölcsönzsidót**” indítottak gyalogmenetben a határ felé.

Az 1944-es hadi események miatt Auschwitz kiesett, az SS-nek átadott deportáltakat **részben Dachaubá**, részben a magyar határ mentén kiépítendő erődvonal munkatáborába szállították. **A deportáltak kb. 50-70 %-a halt meg.** Szálasi november közepén úgy döntött, hogy **Budapesten gettót állíttat föl** az érvényes külföldi állampolgárságot igazoló védlevéllel nem rendelkezők számára. A nyilas hatóságok megpróbálták **összegyűjteni és a gettóba kísérni** a keresztényeknél vagy keresztények által elhagyott lakásokban bujkálókat. A háború utáni adatok szerint **nem egy alkalommal azonban az elfogottakat a Dunába lőtték, így a becslések szerint kb. 10 ezer embert gyilkoltak le.**

Angelo Rotta pápai nuncius, **Friedrich Born**, a Nemzetközi Vöröskereszt magyarországi képviselője, **Carl Lutz** svájci konzul, **Carl Ivan Danielsson** svéd követ, **Raoul Wallenberg (a képen)** svéd követségi titkár és **Carlos Branquinho** portugál ügyvivő rendszeresen tiltakoztak a Szálasi-kormánynál az általuk kiadott mentesítő iratok figyelmen kívül hagyása ellen, illetve további védleveleket adtak ki, s **egész házakat, háztömböket nyilvánítottak ú.n. „védett házakká”.**

Ezek zöme a Szent István körút, Pozsonyi út környékén volt, ezért nevezték ezt a területet „védett” vagy másként „nemzetközi” gettónak. **E területen kb. 30–35 000 ember élte túl a nyilasok uralmát.**

1944. október 26-án érkezik az utolsó csoport (kb. 2000 ember) Auschwitzba.

November 25-én Himmler parancsot ad az auschwitzzi krematóriumok lebontására.

1945-ben Varsó is felszabadul. Január 27-én a szovjetek felszabadítják Auschwitzot. 7600 túlélőt találtak az auschwitzzi táborban, a háború utáni szovjet becslések szerint itt a zsidó áldozatok száma 1 millió volt.

Köszönöm a figyelmet!